

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ

У сучасних економічних умовах реструктуризація стає необхідним засобом для адаптації підприємства до кон'юнктури і вимог ринку, способом підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Термін «реструктуризація» (лат. «ге» – префікс, який означає зворотну або повторну дію, і «structura» – внутрішня будова чого-небудь, певний взаємозв'язок складових частин цілого) буквально означає «зміну структури чого-небудь».

На даний момент не існує однозначної позиції науковців, щодо визначення реструктуризації. Аїстова М.Д розглядає реструктуризацію, як радикальну зміну структури господарської організації (активів, власності, фінансів, управління, кадрів та ін.) ; Крижанівський В. Г., Ламешков В. І., Люттер В. І. надають наступне визначення, реструктуризація - структурна перебудова з метою забезпечення ефективного розподілу й використання всіх ресурсів підприємства (матеріальних, фінансових, трудових, землі, технології), що полягає у створенні комплексу бізнес-одиниць на основі поділу, об'єднання, ліквідації (передачі) чинних й організації нових структурних підрозділів, приєднання до підприємства інших підприємств, придбання визначальної частки в статутному капіталі або акцій сторонніх організацій ; Водачек Л. Дає визначення реструктуризації як комплексної й взаємозалежної зміни структур, які забезпечують функціонування підприємства в цілому.

Проаналізувавши наведені вище визначення можна помітити, що ключовими моментами у понятті реструктуризація є переорієнтація, зміна та реорганізація форм власності, структури, системи управління капіталом або виробництвом. При цьому реструктуризацію розглядають не як разову дію, а як процес пов'язаний із адаптацією до змін зовнішнього середовища.

Отже, реструктуризація – це процес підвищення ефективності функціонування підприємства за допомогою організаційно-економічних, правових та технічних засобів через зміну організаційної та функціональної структури підприємства, спровокований викликами зовнішнього середовища.

Зміст процесу реструктуризації залежить від її напрямків. В економічній літературі виділяють два основні напрямки реструктуризації:

- стратегічна реструктуризація, яка передбачає підвищення ефективності функціонування підприємства за рахунок або розширення бізнесу або скорочення;
- оперативна реструктуризація, яка направлена на вирішення проблем в короткостроковому періоді, за рахунок використання внутрішніх резервів підприємства.

В літературі розрізняють наступні форми реструктуризації:

- 1) реструктуризація виробництва;
- 2) реструктуризація активів;
- 3) фінансова реструктуризація;
- 4) корпоративна реструктуризація (реорганізація).

Розробка програми реструктуризації реалізується за двома напрямками:

- від загального до конкретного. Від загальних цілей і показників загальної ефективності роботи до ліквідації причин низької продуктивності, а потім до більш детального вивчення окремих площин діяльності організації.
- вивчення кожної функції (виробництво, постачання, маркетинг, тощо) для досягнення збалансованого синтезу.

Другий напрям вимагає значного обсягу роботи натомість рух від загального до конкретного допомагає обмежити попередні діагностичні дослідження на підприємстві питаннями першочергової важливості.

Для проведення заходів реструктуризації розробляється програма реструктуризації. З огляду на це виділяють два основні підходи до розробки програми реструктуризації:

- Метод структуризації проблем (ієрархія проблем)
- Побудова дерева цілей (ієрархія цілей).